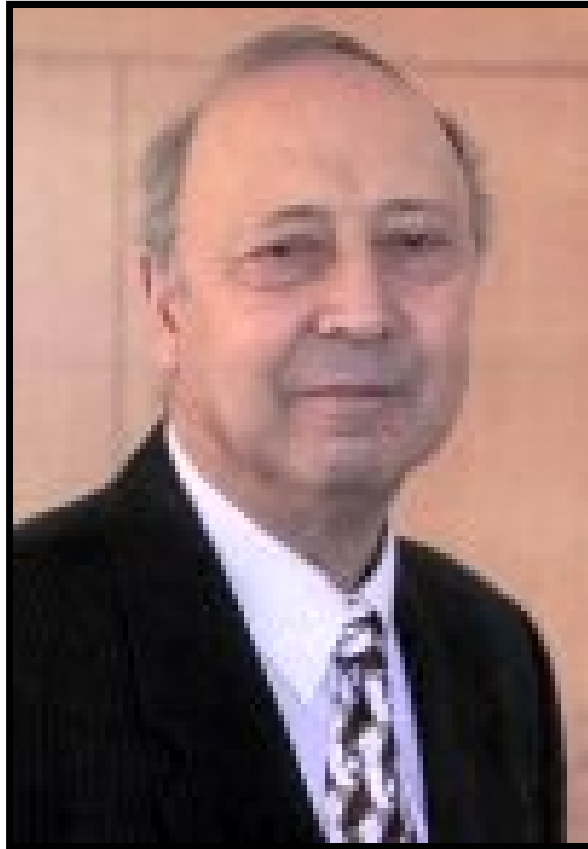

Пам'яті Точицького Едуарда Івановича

(19.07.1935 – 28.11.2007)

член-кориспондента НАН Білорусі, доктора технічних наук, професора, директора ІЦ „Плазмотег” Державного наукового підприємства „Фізико-технічний інститут Національної академії наук Білорусі”, член міжнародної редакційної колегії журналу „Фізика і хімія твердого тіла”, а також – організаційного комітету Міжнародних конференцій з фізики і технології тонких плівок та наносистем (МКФТТПН)

Точицький Едуард Іванович після закінчення Білоруського державного університету (1959р.) з 1959 р. по 1976 р. працював молодшим науковим співробітником, старшим науковим співробітником, завідувачим лабораторією. У період 1976-1990 рр. завідувачий лабораторією Інституту електроніки, а з 1990 р. директор інженерного центру „Плазмотег” Національної академії наук Білорусі. Вчений в області матеріалознавства для машинобудування та мікроелектроніки, фізики і технології тонких плівок і покриттів. Член-кореспондент Національної академії наук Білорусі (1994 р.), доктор технічних наук (1974 р.), професор (1981 р.). Автор понад 370 наукових робіт, у тому числі 3 монографій, 70 винаходів та патентів.

Наукові роботи Едуарда Івановича присвячені дослідженням реальної структури тонких плівок, явищ епітаксії, кінетики і термодинаміки фазоутворення при вакуумній конденсації. Ним створена теорія кінетики зародження і росту покриттів в умовах як стаціонарного, так і імпульсного осадження, встановлено вплив розмірних ефектів на структурні і фазові перетворення в тонкопліткових системах, залежність фізичних властивостей і кристалографічної структури плівок від умов кристалізації і наступної термообробки.

Професор Точицький Е.І. розробив наукові основи нового напрямку у матеріалознавстві для мікроелектроніки: формування у вакуумі елементів надвеликих інтегральних схем, захисних і пасивуючих покриттів з імпульсних потоків пришвидшеної плазми; сформулював принципи реалізації метастабільних станів у плівках і тонкопліткових системах, експериментально отримав алмазні і алмазоподібні вуглецеві плівки при низьких температурах на підкладках з різних матеріалів. Створив концепцію „сухої” ультрафіолетової лазерної проекційної мікролітографії, на її основі розробив нову прогресивну технологію вироблення надвеликих інтегральних схем в єдиному технологічному циклі.

Точицький Едуард Іванович відомий вчений в області розробки ключових процесів наукоємкого, нематеріалоємкого сучасного машинобудування, підвищення довговічності і надійності машин і механізмів методом нанесення зміцнюючих, зносостійких, теплозахисних і корозійно-стійких покриттів на деталі машин та механізмів. Розробив унікальну технологію і промислове обладнання, створив прискорювачі імпульсної катодно-дугової ерозійної плазми, яка дозволяє отримувати нанорозмірні матеріали і з високою точністю наносити багаточарові та багатокомпонентні покриття заданого складу і товщини, а також синтезувати раніше невідомі матеріали при запрограмованому змішуванні в любых пропорціях і складах плазмових потоків речовин, які в рівноважних умовах взаємно не розчиняються та не реагують.

В останні роки життя професор Точицький І.Е. розвивав нові наукові напрямки мікромеханічних систем та наноелектроніку.

Точицький Едуард Іванович завжди був надійним другом українських вчених, активно підтримував тісні наукові зв'язки, був джерелом нових ідей і людських стосунків.

Для нас життєвий шлях Едуарда Івановича – це шлях великої натхненної творчої праці, приклад самовідданого служіння науці та освіті. Він був багатий красою духовно й тілесно, обдарований розумом і талантом, завзятий до праці, у відносинах чесний, активний в громаді”.

Світла пам'ять про Едуарда Івановича Точицького назавжди збережеться у серцях його учнів, друзів і колег.

*Редакційна колегія журналу
„Фізика і хімія твердого тіла”*